

Sygn. akt V CSK 306/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa A. A.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 20 listopada 2013 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) oddala wniosek adw. M. K.-G. o przyznanie ze Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda A. A. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 listopada 2013 r. należy zważyć, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Skarżący podniósł, że nieważnością dotknięte jest zarówno postępowanie przed Sądem I instancji jak i Sądem II instancji poprzez pozbawienie skarżącego możliwości obrony jego praw z uwagi na odmowę ustanowienia pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed Sądem Rejonowym, co zostało pominięte przez Sąd Okręgowy, który ponadto nie rozpoznał ponownego wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, ewentualna nieważność postępowania przed sądem I instancji nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. m. in.: postanowienie SN z dnia 7 czerwca 2013 r., sygn. akt II CSK 720/12, niepubl., postanowienie SN z dnia 7 maja 2009 r., sygn. akt II CSK 80/09, niepubl., por. także: postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2013 r., sygn. akt II CSK 334/12, niepubl., wyrok SN z dnia 8 października 2009 r., sygn. akt II CSK 156/09, niepubl., wyrok SN z dnia 11 kwietnia 2008 r., sygn. akt II CSK 625/07, niepubl., postanowienie SN z dnia 16 listopada 2006 r., sygn. akt II CSK 177/06, niepubl.). Skarga kasacyjna dotyczyć może jedynie uchybień popełnionych przy rozpoznawaniu apelacji, bowiem skierowana jest przeciwko orzeczeniu sądu drugiej instancji.

Niezależnie od tego, odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie może być oceniana jako powodująca nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości obrony swych praw (zob. m. in. tytułem przykładu: postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2013 r., sygn. akt I CZ 51/13, niepubl., wyrok SN z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt I PK 3/13, niepubl., wyrok SN z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt II CSK 322/12, niepubl., wyrok SN z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt II CSK 385/12, niepubl., postanowienie SN z dnia 3 sierpnia 2012 r., sygn. akt I CSK 106/12, niepubl.). Skarżący w toku postępowania wykazywał znajomość reguł postępowania, nie był nieporadny (kierował do sądów liczne pisma procesowe zawierające różnego rodzaju wnioski procesowe i żądania, opierał argumentację na precyzyjnie wskazanych przez niego przepisach prawnych, powoływał się nawet na orzecznictwo), a sprawa nie była skomplikowana zarówno pod względem prawnym i faktycznym, więc nie doszło do braku możliwości podejmowania obrony przez skarżącego w którymkolwiek stadium postępowania. Udział pełnomocnika profesjonalnego nie był konieczny, co zasadnie ocenił Sąd Rejonowy w postanowieniu z dnia 12 listopada 2012 r. (k. 25 – 26). Natomiast zarzut pominięcia przez Sąd Okręgowy kolejnego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (k. 46) należy uznać za nieuzasadniony z punktu widzenia nieważności postępowania. Okoliczności decydujące o odmowie ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie zmieniły się, a ponadto wniosek ten został skierowany do Sądu Rejonowego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Wobec powyższego i w braku innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Odnosząc się do żądania zasądzenia na rzecz pełnomocnika powoda kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, należy zauważyć, że skoro skarga kasacyjna, wniesiona przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd, podlega, jako oczywiście bezzasadna, odmowie przyjęcia do rozpoznania, to brak jest uzasadnienia dla przyznania mu od Skarbu Państwa, a więc ze środków publicznych, kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (zob.: postanowienie SN z dnia 20 września 2007 r., sygn. akt II CZ 69/07, OSNC z 2008 r., nr 3, poz. 41, postanowienie SN z dnia 26 listopada 2010 r., sygn. akt IV CSK 332/10, nie publ.).

aw